

ประสิทธิผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วม
ของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด
ในเด็กและเยาวชนที่ได้รับการติดตามโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

The Effectiveness of the Life Skill Promoting Program and Family
Participation on Life Skills Development and Intention to Quit Using Illicit
Drug among Juvenile Under Supervision by the Venue of Youth
Observation and Protection

นฤมล	มีนา	ส.ม.*	Narumol Meena	M.P.H.*
วีระพร	ศุภธารกรณ์	ปร.ด.**	Weeraporn Suthakorn	PH.D.**

บทคัดย่อ

เด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดที่เข้ารับการดูแลโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรได้รับการส่งเสริมทักษะชีวิตในด้านต่างๆ เพื่อให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตและไม่หันกลับไปเสพซ้ำเมื่อจำหน่ายออกไป การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวเพื่อรับการบำบัดยาเสพติดและได้รับการติดตามหลังปล่อยตัว จำนวน 42 คน ร่วมกับผู้ปกครอง 42 คน รวม 84 คน แบ่งกลุ่มเข้าร่วมโปรแกรมเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 20-24 คน (เด็กและเยาวชนคู่กับผู้ปกครอง) ทำกิจกรรมร่วมกัน 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง กิจกรรมในโปรแกรมประกอบด้วย การสร้างสัมพันธภาพ กิจกรรมโทษภัยของยาเสพติด กิจกรรมเส้นทางสู่การเลิกยา การใช้ชีวิตร่วมกับผู้ติดยา การสำรวจตัวเอง กิจกรรมครอบครัวกับการกลับไปเสพซ้ำ การเสริมสร้างศักยภาพครอบครัวและกิจกรรมเป้าหมายในชีวิต เก็บข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้แบบสอบถามประกอบด้วย เครื่องมือวัดการพัฒนาทักษะชีวิต และความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด สถิติที่ใช้วิเคราะห์คือค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ dependent t-test

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการได้รับโปรแกรม กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนการพัฒนาทักษะชีวิต และความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีเกิดจากการ ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็นโดยมีครอบครัวให้การสนับสนุนทำให้เด็ก และเยาวชนมีความเข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของครอบครัวมากขึ้น เกิดความตั้งใจต่อเนืองที่จะพัฒนาทักษะชีวิตตนเองและตั้งใจที่จะไม่กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะชีวิต ความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิต

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง

* Professional Nurses, Observation and protection of children and youth, Lamphang Province, nailmee4@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** Assistant professor, Faculty of Nurse, Chiang Mai University, lekweera@hotmail.com

Abstract

Juvenile detainees who are on illicit drug abuse and who are under the supervision of the Venue of Youth Observation and Protection should obtain proper life skills training before they are released. This can help in preventing them from returning to illicit drug abuse. This quasi experimental study is to explore the effectiveness of the life skill promoting program and family participation on the life skills development and intention to quit using illicit drugs among juvenile detainees who are under the supervision of the Venue of Youth Observation and Protection. Study participants included 42 juvenile detainees along with their 42 guardians for a total of 84. They were divided into 4 groups, each group composed of 20-24 participants (one juvenile detainee paired with one guardian). Each group participated in the program twice, one week at a time, and each time, lasted 2 hours. The program offered 8 activities including: relationship building activity, activity on the danger of illicit drug use, activity on the pathway to quit drugs, activity on sharing with other drug abusers, self-discovery activity, family and return to drug addiction activity, family strengthening activity, and goal setting activity. The data were collected before and after the implementation of the program in order to make a comparison. The instrument was self-administered questionnaire composed of 2 parts: life skill development and the intention to quit drugs. The data were analyzed using descriptive statistic and dependent t-test.

The results showed that after the program implementation, the average scores of life skills development in all aspects and the intention to quit drugs were statistically significantly greater than those before the program implementation ($p < 0.01$). The important factor that supported these outcomes was the group activity along with family member participation. Participants were given the chance to share and discuss, especially on area of support from the family members enhanced family members' relationship and understanding. The intention of which is to develop self-sufficient life skills to prevent drug use. And intend to not go back to drug repetition.

Key words: Life skills development, Intention to quit using illicit drugs, Life skills promotion program

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหา ยาเสพติดส่งผลกระทบต่ออย่างมากไปทั่วโลก ทั้งด้านความปลอดภัยและความสงบสุขของประเทศ จากรายงานของสหประชาชาติในปี ค.ศ. 2014 ระบุว่าจำนวนผู้ติดยาเสพติดทั่วโลกมีจำนวนมากถึง 210 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิตด้วยยาเสพติด คิดเป็น ร้อยละ 0.095

ของประชากรผู้ติดยาเสพติดทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2557) ในทวีปยุโรปที่ประเทศอังกฤษมีการแพร่ระบาดของสารออกฤทธิ์ทางประสาทชนิดใหม่ ซึ่งเป็นการผสมกันของสารสกัดจากธรรมชาติหรือสารเคมีที่ออกฤทธิ์ในการกดหรือหลอนประสาท (legal high หรือ new

psychoactive substance, NSP) โดยสถิติพบว่าวัยรุ่น
อายุ 15-24 ปี กว่า 700,000 คนเคยใช้ยาชนิดนี้
(สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด, 2557) ส่วนการแพร่ระบาดของยาเสพติดในทวีป
เอเชียอยู่ในขั้นวิกฤติและเป็นภัยต่อความมั่นคงของ
ประเทศ เนื่องจากพบว่า มีการแพร่เข้าไปสู่กลุ่มเด็กและ
เยาวชนเป็นจำนวนมากขึ้น รายงานของสำนักงานป้องกัน
ยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ
ในปีค.ศ. 2015 พบว่ามีการผลิตยาชนิดใหม่ลักลอบ
จำหน่ายทั่วโลก ขณะประเทศญี่ปุ่นพบว่าในช่วงสิบปีที่
ผ่านมา การใช้ยาเสพติดในวัยรุ่น และคนหนุ่มสาวได้เพิ่ม
สูงขึ้น โดยชนิดที่ที่นิยมและหาซื้อได้ง่าย คือ กัญชาและ
ยาไอ พบในกลุ่มวัยรุ่น นักศึกษา และในกลุ่มย่อยของเด็ก
ก่อนวัยรุ่น และเด็กที่เพิ่งจบจากมหาวิทยาลัย การจับกุม
กัญชาและกัญชาบด (hash) ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่
ต้นทศวรรษที่ 1990 (Kleiman, & Hawdon, 2011)

ความรุนแรงปัญหาเสพติดที่พบในประเทศไทย
ในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา พบว่าผู้ที่ใช้ยาเสพติดก่อคดีเพิ่ม
ขึ้น จากรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด ระบุว่ามีการจับกุมเด็กและเยาวชน อายุ 12-24
ปี ในข้อหาเป็นผู้จำหน่ายและเสพยาเสพติดมากขึ้น ส่วน
ใหญ่เกี่ยวข้องกับยาบ้า และยังพบว่ามีการระบาดในกลุ่ม
เด็กที่มีอายุน้อยลงไปเรื่อย ๆ ถึงอายุ 9 ปี (สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2555) จาก
จำนวนเยาวชนที่ เสพยาเสพติดมีเพิ่มมากขึ้น นับว่าเป็น
ปัญหาที่ทำให้ประเทศไทยต้องหาแนวทางในการป้องกัน
และปราบปรามในเรื่อง ยาเสพติดให้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะ
ในกลุ่มนักเรียน และจากรายงานวิจัยเชิงสำรวจ ในกลุ่ม
เด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในระบบโรงเรียนและศึกษา
ตามอัธยาศัย ใน 17 จังหวัด จำนวน 12,253,191 คน ใน
ปี 2554 พบว่ามีเด็กและเยาวชนใช้ยาเสพติดเป็นจำนวน
ถึง 1.7 ล้านคน โดยเป็นกลุ่มอายุต่ำกว่า 15 ปีมากที่สุด
(สำนักบริหารการสาธารณสุข, 2558) นอกจากนี้ยังพบ
เด็กและเยาวชนถูกจับกุมด้วยคดียาเสพติดและถูก
ควบคุมตัวไว้ในสถานพินิจเพิ่มมากขึ้น โดยปี 2551 มี
จำนวน 8,480 คดี และเพิ่มเป็น 13,834 คดี ในปี 2555
(ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง, 2556) ในขณะที่เดียวกัน

พบว่า การเข้ารับการรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
ของเด็กและเยาวชนในช่วงปี 2551 - 2555 มีจำนวน
เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยข้อมูลการบำบัดยาเสพติดของ
กระทรวงสาธารณสุข พบมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้า
รับการรักษาเสพติดเพิ่มขึ้น จาก 13,822 คนในปี
2551 เป็นจำนวน 44,279 คนในปี 2555 โดยกลุ่มเด็กที่
มีอายุน้อยกว่า 15 ปีเพิ่มจากร้อยละ 1.5 ในปี 2551 เป็น
ร้อยละ 2.1 ในปี 2555 (สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด, 2555) ขณะที่กลุ่มอายุ 15-24
ปีเพิ่มจากร้อยละ 81.7 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 85.2 ใน
ปี 2556 ที่น่าสนใจคือ ผู้เข้ารับการรักษาบำบัดร้อยละ 30 มี
การกลับไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอีก (วิโรจน์ วีรชัย,
2556)

โบทวินและกริฟฟิน (Botvin, & Griffin, 2004) ได้
พัฒนาโปรแกรมที่เรียกว่า “การฝึกอบรมทักษะชีวิต”
(Life skill training program, LST) เพื่อใช้กับผู้เสพยา
เสพติด และพบว่า การฝึกทักษะนี้มีประสิทธิภาพในการ
ป้องกันการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น ดังนั้นเด็กและเยาวชน
ที่ติดยาเสพติดเมื่อถูกจับกุมจะถูกส่งเข้ารับการรักษา
ที่สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อเข้ารับ
การบำบัดและฟื้นฟูด้านยาเสพติด อย่างไรก็ตามจากข้อมูล
การบำบัดยาเสพติด พบว่ายังมีเด็กและเยาวชนกลับไป
เสพยาเนื่องจากมีการพัฒนาทักษะชีวิตไม่ถูกต้อง มีความ
ตั้งใจในการเลิกยาน้อย อยู่ในสถานการณ์เสี่ยงทั้งด้าน
สิ่งแวดล้อมและอารมณ์ เกิดจากความขัดแย้งจากบุคคล
ในครอบครัว คนในครอบครัวไม่มีส่วนร่วมในการป้องกัน
กลับไปเสพยาโดยพบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนดังกล่าวมี
ลักษณะครอบครัวแยกกันอยู่ถึงร้อยละ 79.21 อยู่กับแม่
คนเดียว ร้อยละ 30.36 อยู่กับพ่อคนเดียว ร้อยละ 23.93
อยู่กับญาติ ร้อยละ 20.11 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน กระทรวงยุติธรรม, 2556) ทั้งนี้จุดอ่อนที่
ทำให้การบำบัดไม่ได้ผลคือ การขาดการมีส่วนร่วมของ
ครอบครัวในการเข้าร่วมกิจกรรมการบำบัดยาเสพติด ซึ่ง
การศึกษาของคอฟแมนและบรูค (Kaufman, & Brook,
2004) เสนอว่าครอบครัวคือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เสพและ
มีความสำคัญต่อผู้เสพ เพราะครอบครัวคือผู้ที่เข้าใจใน
ตัวผู้เสพได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดี รู้วิธีการแก้ปัญหาและ

การป้องกันได้ดีที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดในเด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัว และได้รับการติดตามการบำบัดหลังปล่อยตัว โดยคาดว่าโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัว จะสามารถช่วยให้เด็กและเยาวชน มีทักษะในการดำเนินชีวิตได้ดีขึ้นรวมทั้งมีความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัวเพื่อบำบัดยาเสพติด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น

โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัว

1. กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพ
2. กิจกรรมโทษภัยของยาเสพติด
3. กิจกรรมเส้นทางสู่การเลิกยา
4. กิจกรรมการใช้ชีวิตร่วมกับผู้ติดยา
5. กิจกรรมการสำรวจตัวเอง
6. กิจกรรมครอบครัวกับการกลับไปเสพติด
7. กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพครอบครัว
8. กิจกรรมเป้าหมายในชีวิต

ตัวแปรตาม

1. การพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนใน 5 ด้าน
 - ทักษะตระหนักรู้ในตนเอง
 - ทักษะการเข้าใจผู้อื่น
 - ทักษะการแก้ปัญหา
 - ทักษะการจัดการกับความเครียด
 - ทักษะการตัดสินใจ
2. การตั้งใจในการเลิกยาเสพติดใน 4 ด้าน
 - การตระหนักถึงโทษของยาเสพติด
 - ความมั่นใจต่อการเลิกใช้ยาเสพติด
 - การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ต่อการเลิกยาเสพติด
 - การมีเป้าหมายในชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (quasi experimental research) ศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2559 - มกราคม 2560 วัดผลก่อนและหลังการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดที่ถูกควบคุมตัวรอการพิจารณาคดี ได้รับการดูแลโดย

และได้รับการติดตามหลังปล่อยตัว

2. เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัวเพื่อบำบัดยาเสพติดและได้รับการติดตามหลังปล่อยตัว

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กและเยาวชนหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัว มีค่าคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาทักษะชีวิตสูงขึ้น
2. เด็กและเยาวชนหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัว มีค่าคะแนนเฉลี่ยความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดสูงขึ้น

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อเข้ารับการรักษาบำบัดยาเสพติด และเยาวชนที่ตัดสินใจอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้รับการติดตามหลังปล่อยตัวระหว่างปี 2559 – 2560 จำนวน 120 คน

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าเฉลี่ยจากการศึกษาที่มีอยู่และการทบทวนงานวิจัยที่ใช้เครื่องมือชนิดเดียวกันของปิยวรรณ สารมาก (2556) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 42 คน แบ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 42

คน และผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนครอบครัวละ 1 คน จำนวน 42 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 84 คน

เกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมการวิจัย

1. เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางคดีอาญา และมีพฤติกรรมที่เข้ายาเสพติด
2. เด็กและเยาวชนที่ควบคุมตัวในสถานพินิจ และที่ปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกที่ได้รับการติดตาม
3. มีผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรม
4. ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์การคัดเลือกรอกจากการวิจัย

เด็กและเยาวชนที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับระบบประสาท เช่น มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวมีสมาธิสั้น มีความผิดปกติของจิตใจ และแยกตัวออกจากเพื่อน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือโปรแกรมการส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กำหนดให้มีการทำกิจกรรมกลุ่มรวม 8 กิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพ โทษภัยของ ยาเสพติด เส้นทางสู่การเลิกยา การใช้ชีวิตร่วมกับผู้ติดยา การสำรวจตัวเอง ครอบครัวกับการก้าวไปเสพติด เสริมสร้างศักยภาพครอบครัว เป้าหมายในชีวิต

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์ของบิดามารดาในปัจจุบัน ยาเสพติดเคยใช้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยข้อคำถาม การตระหนักรู้ในตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การแก้ปัญหา การจัดการกับความเครียด และทักษะการตัดสินใจ ลักษณะตัวเลือกเป็น มาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด ประกอบด้วยข้อคำถาม ความตระหนักถึงโทษของยาเสพติด ความมั่นใจต่อการเลิกยาเสพติด การ

ตัดสินใจอย่างแน่วแน่ต่อการเลิก ยาเสพติด การมีเป้าหมาย ในชีวิต ลักษณะตัวเลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เช่นเดียวกัน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความตรงของเนื้อหา (Content Validity) แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงของแบบสอบถามการพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดเท่ากับ 0.93 และ 0.95 ตามลำดับ

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) นำไปทดลองใช้ ในเยาวชนซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน นำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) การพัฒนาทักษะชีวิตและความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดเท่ากับ 0.83 และ 0.90 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สหสาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากนั้นขออนุญาตจากอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยทำตามขั้นตอนที่ได้เสนอต่อกรรมการจริยธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดและพิทักษ์สิทธิตามขั้นตอน ผู้วิจัยขอให้กลุ่มตัวอย่างลงนามยินยอมร่วมวิจัยหลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามก่อนใช้โปรแกรม

2. จัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเข้าร่วมโปรแกรม โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 10-12 ครอบครัว (เยาวชน 10-12 คน และผู้ปกครอง 10-12 คน) กลุ่มละ 2 สัปดาห์ ๆ ละ 4 กิจกรรม ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและด้านยาเสพติด โดยผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

3. ภายหลังจากกิจกรรมกลุ่มครบทั้ง 8 กิจกรรมแล้ว มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกับที่เข้าโปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย
2. ข้อมูลความแตกต่างของการพัฒนาทักษะชีวิตก่อน หลัง การให้โปรแกรม ใช้สถิติ dependent t-test
3. ข้อมูลความแตกต่างของความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด ก่อน หลังการให้โปรแกรม ใช้สถิติ dependent t-test

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน จำนวน 42 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 90.5 เพศหญิง ร้อยละ 9.5 ช่วงอายุ 15 – 17 ปี ร้อยละ 61.9 ระดับการศึกษาสูงสุดคือมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 47.6 บุคคลในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วย พบว่าอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ร้อยละ 78.6 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในปัจจุบัน คืออยู่

ด้วยกันอย่างราบรื่น ร้อยละ 59.5 ยาเสพติดที่เด็กและเยาวชนเคยใช้ได้แก่ ยาบ้า ร้อยละ 71.4

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว จำนวน 42 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.8 เพศหญิง ร้อยละ 45.2 ช่วงอายุระหว่าง 41 – 60 ปี ร้อยละ 66.6 ระดับการศึกษาสูงสุดคือประถมศึกษา ร้อยละ 31.0 อาชีพปัจจุบันคือรับจ้าง ร้อยละ 38.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 31.0 ความสัมพันธ์ต่อเด็กและเยาวชน เป็นมารดา ร้อยละ 42.9 รองลงมาคือเป็นบิดา ร้อยละ 26.2

ส่วนที่ 2 ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชน พบว่าหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัว คะแนนเฉลี่ยของการพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง 5 ด้าน คือ การตระหนักรู้ในตนเอง การเข้าใจผู้อื่น แก้ไขปัญหา การจัดการกับความเครียด และการตัดสินใจ สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะชีวิตก่อนและหลังการทดลองของเด็กและเยาวชน

ข้อมูล	ก่อน		หลัง		t	p-value
	X	S.D.	X	S.D.		
ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง	31.98	3.63	35.67	2.34	-6.040	<0.001*
ทักษะการเข้าใจผู้อื่น	31.79	4.62	36.24	2.22	-6.144	<0.001*
ทักษะแก้ไข้ปัญหา	30.50	4.58	35.67	3.41	-7.872	<0.001*
ทักษะการจัดการกับความเครียด	29.55	5.82	35.38	3.80	-7.319	<0.001*
ทักษะการตัดสินใจ	29.52	4.72	34.98	3.12	-7.968	<0.001*
โดยรวม	153.34	1.18	177.94	0.46	-12.885	<0.001*

ส่วนที่ 3 ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดของเด็กและเยาวชน พบว่าหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของครอบครัว คะแนนเฉลี่ยของความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด

ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยความตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด ความมั่นใจต่อการเลิกยาเสพติด การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ต่อการเลิกยาเสพติด และการมีเป้าหมายในชีวิต สูงกว่าก่อนการใช้โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด ก่อนและหลังการทดลองของเด็กและเยาวชน

ข้อมูล	ก่อน		หลัง		t	p-value
	X	S.D.	X	S.D.		
การตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด	26.55	3.58	31.05	2.61	-9.262	<0.001*
ความมั่นใจต่อการเลิกใช้ยาเสพติด	25.40	4.42	30.71	2.63	-8.443	<0.001*
การตัดสินใจอย่างแน่วแน่ต่อการเลิกยาเสพติด	26.62	5.45	32.79	2.10	-7.469	<0.001*
การมีเป้าหมายในชีวิต	11.93	2.95	14.52	0.89	-5.982	<0.001*
โดยรวม	90.50	7.15	109.07	8.55	-6.073	<0.001*

การอภิปรายผล

ผลที่ได้จากการศึกษา นำมาอภิปรายตาม
วัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะชีวิต จากการศึกษาพบว่า
โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของ
ครอบครัว สามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ
มีทักษะชีวิตที่ดีขึ้นทั้ง 5 ด้าน คือ การตระหนักถึงตนเอง
การเข้าใจผู้อื่น การแก้ไขปัญหา การจัดการกับ
ความเครียดและการตัดสินใจ โดยหลังการให้โปรแกรม
กลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยของการพัฒนาทักษะชีวิตทั้ง
5 ด้านสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม (p-value<0.01) ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 อภิปรายได้ว่าการทำกิจกรรม
กลุ่มช่วยพัฒนาทักษะชีวิตดังนี้

กิจกรรมสร้างสัมพันธภาพ เป็นกิจกรรมที่เปิด
โอกาสให้เด็กและเยาวชนได้พูดคุยกับครอบครัว ช่วยให้
มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวเพิ่มขึ้น กล้าที่จะพูดคุย
กับครอบครัวมากขึ้น รวมถึงมีวิธีการสื่อสารที่ดี เข้าใจ
ความคิดความต้องการของผู้อื่นและตนเอง เลือกรูปแบบ
ในพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมส่งผลให้เพิ่มทักษะการ
เข้าใจผู้อื่น และตระหนักถึงตนเอง สอดคล้องกับการ
ศึกษาของชวันรัตน์ เสถียรกิตติธนา (2556) ที่พบว่าผล
ของกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพในโปรแกรมการฝึกทักษะ
ชีวิตแบบบูรณาการโดยครอบครัวมีส่วนร่วม ช่วยให้ผู้ใช้สพ
ยาบ้าเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวมากขึ้น

กิจกรรมโทษภัยของยาเสพติด เป็นกิจกรรมที่การ
ส่งเสริมให้เยาวชนและครอบครัวได้เรียนรู้ถึงโทษภัยของ

ยาเสพติดและคิดวิเคราะห์ถึงโทษภัยของยาเสพติดร่วม
กัน การนำเสนอภายในกลุ่มทำให้เด็กและเยาวชนเกิด
ทักษะการตระหนักถึงตนเอง เข้าใจถึงผลกระทบของ
การใช้ยาเสพติดและทำให้เยาวชนไม่กลับไปใช้ยาเสพติด
ซ้ำ เช่นเดียวกับการศึกษาของโกศล อินทวงศ์ (2550)
เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในการป้องกันและ
แก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในสถานศึกษาสังกัดสถาบัน
อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้ความรู้ความเข้าใจ
ในเรื่องโทษภัยของยาเสพติด และพบว่านักศึกษาที่ได้รับความ
รู้มีการพัฒนาระดับการเรียนรู้ในการป้องกันในการ
ใช้ยาเสพติด

กิจกรรมเส้นทางสู่การเลิกยาเสพติด เป็นกิจกรรม
ที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเล่าประสบการณ์ ในการ
เลิกยาเสพติด และให้สมาชิกครอบครัวเสนอความคิดเห็น
ในการช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนเลิกยาและร่วมกันหา
แนวทางการป้องกันการเสพยาซ้ำ มีการรับฟังความคิดเห็น
ของเพื่อน ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากตนเอง มีความ
รับผิดชอบ และมีแนวทางในการเลิกยาเสพติด กิจกรรม
นี้ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดทักษะการตัดสินใจ ตระหนัก
ถึงตนเอง และแก้ไขปัญหาได้ สอดคล้องกับการศึกษา
ของ ปฐมามาต โขติบดิน และอมร วัฒนธรรางกุล (2551)
ได้ศึกษากิจกรรมการจัดการความรู้ของวิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนีสงขลา พบว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การเผยแพร่ประสบการณ์กับ
บุคคลอื่นจะเกิดการปฏิบัติในทางที่ดีขึ้น

กิจกรรมการใช้ชีวิตร่วมกับผู้ติดยา เป็นกิจกรรมที่

เปิดโอกาสให้พูดคุยกับครอบครัว ในสิ่งที่เด็กและเยาวชน ต้องการให้ครอบครัวช่วยเหลือ หรือสิ่งที่อยากได้จาก ครอบครัว และให้ครอบครัวได้แสดงความคิดเห็นในการ ช่วยเหลือบุตรหลาน ทำให้เด็กและเยาวชนกล้าขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภร ชินะเกตุ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันเสพยาเสพติดของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งสังกัดอาชีวศึกษา พบว่าปัจจัย ด้านครอบครัว ประกอบด้วยสัมพันธภาพในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การที่ครอบครัวให้คำปรึกษาที่ดี ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนรู้จักแก้ไข ปัญหาและป้องกันการเสพยาเสพติดได้

กิจกรรมสำรวจตนเอง เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและ เยาวชน ครอบครัวร่วมกันคิดวิเคราะห์ในสาเหตุของ ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว โดยการสำรวจข้อดีข้อ เสียของตนเอง เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น เด็กและเยาวชนเกิดทักษะตระหนักรู้ในตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของนุรินยา แหละหมัดและคณะ (2554) กล่าวว่า การแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ข้อดีข้อเสียของตนเองร่วมกับครอบครัว ทำให้ผู้เสพยาเกิดการเรียนรู้การแก้ไขปัญหา การวางแผน การตัดสินใจได้

กิจกรรมครอบครัวกับการกลับไปเสพยา เป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนคิดวิเคราะห์ถึง สาเหตุการกลับไปเสพยา และให้ครอบครัวได้แสดงความคิดเห็นในการดูแลช่วยเหลือบุตรหลานไม่ให้กลับไปเสพยา เข้าใจวิธีการป้องกันการกลับไปเสพยา ทำให้เด็กและ เยาวชนเกิดทักษะการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษา ของจิราภรณ์ สายอ้าย (2551) การมีส่วนร่วมของชุมชน และครอบครัวส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้และมี แนวทางในการป้องกันการ ใช้ยาเสพติดในการทำ กิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ป่วย ครอบครัวอย่างใกล้ชิด ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการ ควบคุมตนเองไม่กลับไปเสพยา

กิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพครอบครัว เป็น กิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของครอบครัว บทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการสื่อสารที่

ดีกับครอบครัว ฟังคำตักเตือนจากครอบครัว โดย ครอบครัวพร้อมที่จะให้อภัย ทำให้เด็กและเยาวชนมี ทักษะในการจัดการกับปัญหาได้ สอดคล้องกับการศึกษา ของคอฟแมนและบรูค (Kaufman & Brook, 2004) ครอบครัวคือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เสพยา มีความสำคัญต่อ ผู้เสพยา และหากครอบครัวมีความเข้าใจในตัวผู้เสพยาได้ดี มี สัมพันธภาพที่ดีต่อผู้เสพยา จะทำให้ผู้เสพยาสามารถจัดการ กับอารมณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมเป้าหมายในชีวิต เป็นกิจกรรมที่ให้เด็ก และเยาวชนได้รู้จักการวางแผนเห็นความสำคัญของการ มีเป้าหมายในชีวิต ช่วยให้เกิดได้อย่างมีเหตุผลและการได้ วางแผนเป้าหมายในชีวิตร่วมกับผู้ปกครอง ส่งผลต่อการ แสดงออกถึงความเป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถพัฒนาให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพ สอดคล้องกับ การศึกษาของดารกา แสงสุกใส (2558) เรื่องความฉลาด ทางอารมณ์ในวัยรุ่น เป็นความสามารถในการเข้าใจ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบ การรับฟัง การนำ มาปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในชีวิต ทำให้บุคคลได้รับการ ยอมรับ เกิดความสุขในชีวิต

สรุป หลังใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการ มีส่วนร่วมของครอบครัว ทำให้เด็กและเยาวชนมีการ พัฒนาทักษะชีวิตที่ดีขึ้นทั้ง 5 ด้าน คือ การตระหนักรู้ใน ตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การแก้ไขปัญหา การจัดการกับ ความเครียด และการตัดสินใจ

2. ความตั้งใจในการเลิกยาเสพติด จากการศึกษา พบว่าโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตและการมีส่วนร่วมของ ครอบครัวช่วยให้เด็กและเยาวชนมีความตั้งใจในการ เลิกยาเสพติดสูงขึ้น ทั้งในด้านความตระหนักถึงโทษ ยาเสพติด ความมั่นใจต่อการเลิกยาเสพติด การตัดสินใจ แน่วแน่ต่อการเลิกใช้ยาเสพติด และการมีเป้าหมายใน ชีวิต โดยหลังการให้โปรแกรม ฯ มีคะแนนเฉลี่ยของความ ตั้งใจในการเลิกยาเสพติดทั้ง 4 ด้านสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรม (p-value<0.01) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 อธิบายได้ว่ากิจกรรมในโปรแกรมทั้ง 8 กิจกรรมเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองช่วยเหลือสนับสนุนให้เยาวชนเกิด การเรียนรู้ที่ดีขึ้น เลือกลงใจในปฏิบัติตนที่เหมาะสม กับตนเองมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ครอบครัวได้เข้ามา

รับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจะให้การช่วยเหลือสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเลิกยาเสพติดได้อย่างเต็มความสามารถโดยไม่ให้กลับไปใช้ยาเสพติดอีก สอดคล้องกับการศึกษาของปิยวรรณ สารมาส (2556) ที่พบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวช่วยให้ผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดตั้งใจในการไม่กลับไปเสพซ้ำ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นโยบายหน่วยงาน ควรส่งเสริมเน้นให้ผู้ปกครอง มาร่วมกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนให้มากขึ้น และมีแนวทางชัดเจนในการบำบัดยาเสพติดที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

ผู้บริหาร ในหน่วยงานควรสนับสนุน ผลักดัน หรือ ปรับเป็นมาตรฐานในการบำบัดยาเสพติด เพื่อให้ผู้ปฏิบัติ

ได้นำไปเป็นแนวทางในการบำบัดยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ และอย่างต่อเนื่อง

ผู้ปฏิบัติงาน ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ในการบำบัดยาเสพติด สนับสนุนเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้ปฏิบัติในด้านยาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาติดตามผลของโปรแกรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการติดตามมาพัฒนาโปรแกรมได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้านการตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เสพยาเสพติดแบบระยะสั้นเป็นรายบุคคล เพื่อเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของแต่ละบุคคลและป้องกันการกลับไปเสพซ้ำได้อย่างถาวร

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2556). ข้อมูลเด็กและเยาวชนเตรียมความพร้อมก่อน ปล่อยกลับไปเสพซ้ำ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงยุติธรรม.
- โกศล อินทวงศ์.(2550). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชวันรัตน์ เสถียรกิตติธนา. (2556). ผลของโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตแบบบูรณาการโดยครอบครัวมีส่วนร่วมต่อพลังด้านการเสพยาบ้าของผู้เสพยาบ้าที่ได้รับการบำบัดในระยะฟื้นฟูสภาพ. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารกา แสงสุกใส. (2558). EQ ความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น.กรมสุขภาพจิต. สืบค้นจาก <http://www.dmh.go.th/166721667view.asp?id=3928>.
- จิราภรณ์ สายอ้าย. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลชุมชน). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุรินยา แหละหมัด, อ้อมเดือน บุญญามณี, ดารารัตน์ สารพันธ์, และสยาม มุสิกะไชย. (2552). การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยยาเสพติดขณะบำบัดรักษาในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา. สืบค้นจาก www.sdth.in.th/upload/forum/09.pdf.
- ปฐมมาศ โชติบัณฑิต, และอมร วัฒนธีรางกูร. (2551). การจัดการความรู้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา. สงขลา : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา.
- ปิยวรรณ สารมาส. (2556). ผลของโปรแกรมสร้างแรงจูงใจภายในร่วมกับการสนับสนุนจากครอบครัว ต่อความตั้งใจในการลดการกลับไปเสพซ้ำของผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดในคลินิกบำบัดยาเสพติดโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเลิงนกทา อำเภอเลิงนกทาจังหวัดยโสธร. (วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิโรจน์ วีรชัย. (2556). สถิติบำบัดยาเสพติดทั่วประเทศไทย. สืบค้นจาก <http://www2.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=956000081090>.
- ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. (2556). รายงานสถิติคดีของศาลทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ.2556. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลยุติธรรม.
- ศุภร ชินะเกตุ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2555). สถิติการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด. สืบค้นจาก [http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?Option=com_content & view=article&id](http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?Option=com_content&view=article&id).
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2557). การป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา. สืบค้นจาก [http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content & view= article&id](http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content&view=article&id).
- สำนักบริหารการสาธารณสุข. (2558). ระบบรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติด (บสต.). กรุงเทพมหานคร : สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- Botvin, G.J., & Griffin, K.W. (2004). Life skill training: Empirical findings and future directions. *The Journal of Primary Prevention*, 25(2), 211-232.
- Kaufman, E., & Brook, D.W. (2004). *Family involvement in early childhood education*. Retrieved from www.hfrp.org/content/download/1181/.../earlychildhood.
- Kleiman, M.A.R., & Hawdon, J.E. (2011). *Encyclopedia of Drug Policy*. Los Angeles: SAGE Publication.

Translated Thai Reference

- Department of Observation and Protection of Children and Youth. (2013). *Information for children and youth prepared before let go back to repetition*. Bangkok : Ministry of Justice.
- Intavong K. (2007). *Development of a learning model for preventing and solving drug problems in Educational institutions Vocational Institute of Eastern Region*. Bangkok : Ramkhamhaeng University.
- Sathienkittana C. (2013). *The effect of family-based integrated life skills training program*. The anti-amphetamine drugs of amphetamine addicts treated during rehabilitation. (Master of Nursing Thesis). Graduate Studies, Chulalongkorn University.
- Sangsugsai D. (2015). *EQ Emotional intelligence in adolescence*. Department of Mental Health. Search from <http://www.dmh.go.th/166721667view.asp?id=3928>.
- Sayaiv T. (2008). *Community participation in the campaign to prevent and solve drug problems in Mae Tha district, Lampang province*. (Master of Nursing Thesis Community Nursing). Graduate School, Chiangmai University.
- Laemud N., Boonyamanee O., Sathonpun D., & Musikachi S. (2009). *The family of drug addiction treatment in drug treatment center in Songkhla*. Search from www.sdth.in.th/upload/forum/09pdf.
- Chotibun P., & Wattanatherangkul A. (2008). *Knowledge management of Boromarajonani College*

of Nursing, Songkhla. Songkhla : College of Nursing Boromarajonani, Songkhla .

Saramas P (2013). The effects of internal motivation program with family support towards the intention to reduce the recurrence of drug addicts in the drug rehab clinic, King Mongkut's hospital Yupper Leng Nok Tha district, Yasothon province. (Master of Public Health Thesis). Graduate College, Mahasarakham University.

Weerachai v. (2013). *Statistics on drug treatment in Thailand*. Search from <http://www2.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9560000081090>.

Central Youth Court. (2013). *Report on the case law of the Kingdom of Thailand for the year 2013*. Bangkok : Office of the Judiciary.

Chinaket S. (2010). *Factors affecting narcotics prevention behavior of students at diploma level. vocational education in Ratchaburi province*. (Master of Educatio thesis). Graduate School, Silapakorn University.

Office of the Narcotics Control Board. (2012). *Statistics on treatment of drug addicts*. Search from [http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?Option=com_content & view=article&id](http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?Option=com_content&view=article&id).

Office of the Narcotics Control Board. (2014). *Crime prevention and justice criminal*. Search from [http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content & view= article&id](http://nctc.oncb.go.th/new/index.php?option=com_content&view=article&id).

Office of Public Health Administration. (2015). *Reporting system monitoring and surveillance drug problems (drug treatment)*. Bangkok : Office of the permanent Secretary, Ministry of Public Health.